

Basic Literacy Learning Material

Kawanihan ng Alternatibong Sistema sa Pagkatuto
Kagawaran ng Edukasyon
3/F Mabini Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines
Tel. No.:(02) 635-5188, Fax No.: (02) 635-5189

**Bureau of Alternative Learning System
DEPARTMENT OF EDUCATION**

Kaya Mo, Kaya Ko Rin!

Gabay ng Tagapatnubay

Karapatang-Ari 2013
Bureau of Alternative Learning System
Department of Education

Pag-aari ng Kawanihan ng Alternatibong Sistema sa Pagkatuto, Kagawaran ng Edukasyon ang modyul na ito. Ang alinmang bahagi nito ay hindi maaaring ilathala o kopyahin sa anumang paraan o anyo nang walang nakasulat na pahintulot mula sa organisasyon o ahensiya ng pamahalaang naglathala.

Inilathala sa Pilipinas ng:

Department of Education
Bureau of Alternative Learning System
3/F Mabini Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines
Tel. No.:(02) 635-5188, Fax No.: (02) 635-5189

Kapwa Likha Tayo

Aralin 1

PANIMULA

Tulad ng kahit sinong tao sa mundo, ang mga taong may kapansanan ay likha rin ng Maykapal. Maaaring ang iba ay ipinanganak na may kapansanan na. Posible rin naman na nasalanta ang iba sa iba't ibang dahilan at kaparaan. Magmasid ka sa paligid mo. Maaaring sila ay kapitbahay mo, kasama sa trabaho o kaya'y mismong miyembro ng pamilya mo.

Ang araling ito ay tutulong sa iyo na makilala ang iba't ibang uri ng kapansanan at ang kanilang sitwasyon.

I. MGA LAYUNIN

Pagkatapos pag-aralan ito, inaasahang maisasagawa mo na ang sumusunod:

1. Naipakikita ang paggalang at pagmamahal sa mga taong may kapansanan;

Pakikinig

2. Naipaliliwanag ang iba't ibang tono ng boses sa pag-uusap o pagpapahayag;

Pagsasalita

3. Nasasabi nang wasto ang buod ng isang balita o isang babasahin;

Pagbasa

4. Nakalilikom ng mga impormasyon mula sa pahayagan at iba pang babasahin;

Pagsulat

5. Nakasusulat ng dalawa hanggang tatlong pangungusap upang ipahayag ang damdamin at saloobin tungkol sa isang usapin; at

Paglutas ng Suliraning Pamilang

6. Nagagamit ang kaalaman sa pagdaragdag at pagbabawas sa pang-araw-araw na suliranin.

II. PAKSA

- A. Aralin 1: Kapwa Tayo Likha
- B. Mga Kagamitan: tsart, mga larawan ng taong may kapansanan
- C. Pangunahing Kasanayan sa Pakikipamuhay
 - Mabisang Pakikipagtalastasan
 - Kakayahang Malusog na Damdamin
 - Paglutas ng Suliranin
 - Malikhaing Pag-iisip
 - Mapanuring Pag-iisip
 - Kasanayang Makipamuhay/Makibagay

III. PAMAMARAAN

A. Panimulang Gawain/Pagganyak

Laro: "Gawin Mo, Huhulaan Ko"

- Pangkatin ang mga mag-aaral sa dalawa na may tig-lilima hanggang walong kasapi. Alamin kung sino ang unang pangkat na maglalaro sa pamamagitan ng *jack en poy* o *toss coin*.
- Umpisahan ang laro sa mauunang pangkat.
- Gamit ang iba't ibang sitwasyon na nakasulat sa mga piraso ng papel, hayaang bumunot ang unang kasapi ng sitwasyon. Panatilihin lihim ito sa iba. Sa harap ng kanyang mga kasama, ipauunawa ng unang miyembro ng pangkat sa kanyang mga kasama ang mensahe o sitwasyon na nabunot niya. Gagawin niya ito sa pamamagitan ng kilos lamang. Kailangang mahulaan ng pangkat ang mensahe at isulat ito sa board o kaya'y isisigaw nang sabay-sabay.
- Kapag nahulaan ang sagot, magtatamo ng iskor ang pangkat. Kapag hindi, pagkakataon na ng isang pangkat para maglaro. Ang pangkat na may pinakamaraming iskor ang manananalo.
- Pagkatapos ng laro, itanong:
 1. Nagustuhan ba ninyo ang laro?
 2. Ano ang nararamdaman ninyo habang ipinapahayag ang mensahe sa pamamagitan ng kilos lamang?
 3. Bakit mas mahirap ang pagpapahayag ng mga mensahe kapag walang salita?

B. Panlinang na Gawain

1. Paglalahad

Awit: "Bulag, Pipi at Bingi" ni Freddie Aguilar

- Ipabasa ang *lyrics* ng awit sa mga mag-aaral. Awitin nang sabay-sabay o kaya'y humiling ng isang *volunteer* para awitin ito.
- Pag-aralan ang mensahe ng bawat saknong ng awitin. Itanong:
 - o Bakit madilim daw ang paligid? Bakit ipinagkait ang anyo at kulay ng mundo?
 - o Bakit hindi raw magawang umawit?
 - o Bakit hindi raw marinig ang awitin?
 - o Sino-sino ang tinutukoy sa awitin?
 - o Paano kaya mabuhay ang isang pipi? Bingi? Bulag?
 - o Ano-ano pa ang ibang kapansanan na nalalaman ninyo?
 - o May mga kilala ba kayo na mga taong may kapansanan?

2. Pagtatalakayan

Role Playing

- Pabuksan ang pahina 4.
- Pumili ng dalawang (2) mag-aaral at ipasadula ang sagutan.
- Itanong:
 - o Sino-sino ang tauhan sa isinadulang kwento?
 - o Ano ang kanilang pinag-uusapan?

3. Paglalahat

Pagbabalita (newscasting)

- Pabuksan ang pahina 8.
- Pumili ng tatlong (3) mag-aaral para sa gawain
- Itanong:
 - o Ano ang kabuluhan sa inyo ng mga binasang balita?
- Pabuksan ang pahina 9.
 - o Sa isang buong papel, pasulatin ang mga mag-aaral ng iba't ibang uri ng kapansanan na nalalaman nila.

4. Paglalapat

- Ipaliwanag ang konsepto ng pagdaragdag at pagbabawas. Pasagutan ang pahina 11, Kwentahin Natin.
- Ipabasa nang malakas ang Tandaan Natin sa pahina 10.

IV. PAGTATAYA

- Pasagutan ang mga tanong sa pahina 12-13, Alamin ang Iyong Natutuhan.

V. KARAGDAGANG GAWAIN

- Gumawa ng poster tungkol sa mga taong may kapansanan.

Pantay-pantay Lahat

Aralin 2

PANIMULA

Bahagi ng lipunang ating ginagalawan ang mga taong may kapansanan. Kung paanong ang lahat ay nasasaklaw ng iisang batas, ganoon din ang mga may kapansanan. Dapat na sila ay makinabang sa mga karapatan na tinatamasa ng kahit sinong Pilipino.

Ang araling ito ay tatalakay sa mga batas at kasunduan para sa pangangalaga sa mga may kapansanan.

I. MGA LAYUNIN

Pagkatapos pag-aralan ito, inaasahang maisasagawa mo na ang sumusunod:

1. Natutukoy ang mga karapatan ng mga may kapansanan;

Pakikinig

2. Naipaliliwanag/nabibigyang-kahulugan ang iba't ibang ekspresyon ng mukha sa pag-uusap o pagpapahayag;

Pagbasa

3. Nakalilikom ng mga impormasyon mula sa isang liham;

Pagsasalita

4. Nasasabi ang buod ng isang liham;

Pagsulat

5. Nakasusulat ng isang payak na liham na may isa o dalawang talata; at

Paglutas ng Suliraning Pamilang

6. Nagagamit ang kaalaman sa pagpaparami sa pang-araw-araw na suliranin.

II. PAKSA

A. Aralin 2: Pantay-pantay Lahat

B. Mga Kagamitan: Tsart, Poster

C. Pangunahing Kasanayan sa Pakikipamuhay

- Effective communication
- Ability to empathize
- Decision making skills
- Problem solving
- Creative thinking
- Critical thinking
- Coping with emotions
- Interpersonal relationship skills
- Entrepreneurial skills

III. PAMAMARAAN

A. Panimulang Gawain

1. Balik-Aral: One-minute Paper

- Magpakuha ng isang papel. Sa loob ng isang minuto, magpasulat sa mga mag-aaral ng mga kapansanang naitalang pinakamarami sa ating bansa
- Itanong
 - o Ano ang iba't ibang uri ng kapansanan ang alam ninyo?
 - o Talakayin ang mga slogan na ginawa ng mga mag-aaral tungkol sa mga may kapansanan.

B. Panlinang na Gawain

1. Paglalahad

- Pabuksan ang modyul sa pahina 14, basahin ang panimula
- Pabuksan sa pahina 15, Pag-isipan Natin.
- Itanong:
 - Ano ang suliranin ni Rowena?
 - Paano ito nakaapekto sa kanya?
 - Paano maiiwasan ang ganitong sitwasyon?

2. Pagtatalakayan

- Pabuksan ang pahina 18, Alamin Natin.
- Pangkatin ang klase sa apat (4) na pangkat.

Pangkat 1

- Pag-usapan ang mga **karapatan sa edukasyon** ng mga may kapansanan.

Pangkat 2

- Pag-usapan ang mga **karapatan sa trabaho** ng mga may kapansanan.

Pangkat 3

- Pag-usapan ang mga **karapatang pampulitika at sibil** ng mga may kapansanan.

Pangkat 4

- Pag-usapan ang mga **karapatan sa kalusugan** ng mga may kapansanan.

- Papiliin ng lider ang bawat pangkat
- Ipatalakay ang mga karapatan sa edukasyon, trabaho, kalusugan, at karapatang pampulitika at sibil ng isang taong may kapansanan.

Role playing

- Pumili ng dalawang (2) mag-aaral at ipasadula ang nasa pahina 18-19.
- Itanong:
 - o Sino-sino ang tauhan sa isinadulang kwento?
 - o Ano ang kanilang pinag-uusapan?

- o Ano ang mga karapatan ng taong may kapansanan?

3. Paglalahat

- Pabuksan ang pahina 22, Tandaan Natin.
- Ipabasa ang Mga Karapatan ng Mga May Kapansanan.
- Patnubayan ang mag-aaral.

4. Paglalapat

- Pabuksan at sagutin ang mga tanong sa pahina 23, Kwentahin Natin.
- Hayaang sagutin ng mga mag-aaral ang gawain.

IV. PAGTATAYA

- Sagutin ang mga tanong sa pp. 24-26, Alamin ang iyong natutuhan.

V. KARAGDAGANG GAWAIN

1. Bumisita sa pinakamalapit na Health Center sa inyong barangay at magtanong ng mga impormasyon tungkol sa iba't ibang ahensiya na katuwang nila sa paghahatid ng serbisyo sa mga taong may kapansanan. Isulat ang mga nakalap na impormasyon sa isang buong papel.

Lahat May K!

Aralin 3

PANIMULA

Madalas, ang mga kahinaan ang nagiging daan o hamon upang ang isang tao ay magsikap at pag-ibayuhin ang likas niyang galing at talento. Nais nilang patunayan na ang kapansanan ay hindi hadlang.

Sa araling ito, matutunghayan ninyo ang ilan sa mga taong nagtagumpay sa iba't ibang larangan sa kabila ng kanilang kapansanan. Matapos mo silang makilala, masasabi mo na lahat ay may K– kakayahan na magtagumpay, may kapansanan man o wala.

I. MGA LAYUNIN

Pagkatapos pag-aralan ito, inaasahang maisasagawa mo na ang sumusunod:

1. Natatalakay ang kahulugan ng mga karapatan ng mga taong may kapansanan;
2. Nabibigyang-pagkilala ang mga pagtagumpay ng mga taong may kapansanan;

Pakikinig

3. Naipaliliwanag ang iba't ibang galaw ng katawan sa pag-uusap o pagpapahayag;

Pagbasa

4. Nakalilikom ng mga impormasyon mula sa patalastas, manwal at iba pang babasahin;

Pagsasalita

5. Nasasabi nang wasto ang buod ng isang pagpupulong;

Pagsulat

6. Nakasusulat ng dalawa hanggang tatlong talata upang ipahayag ang kaisipan o damdamin tungkol sa isang usapin; at

Paglutas ng Suliraning Pamilang

7. Nagagamit ang kaalaman sa pagbabahagi sa paglutas sa pang-araw-araw na suliranin.

II. PAKSA

A. Aralin 3: Lahat May K!

B. Mga Kagamitan: Mga Larawan, Puzzle, Tsart, Manila Paper, Krayola

C. Pangunahing Kasanayan sa Pakikipamuhay

- Effective communication
- Ability to empathize
- Decision making skills
- Problem solving
- Creative thinking
- Critical thinking
- Coping with emotions
- Interpersonal relationship skills

III. PAMAMARAAN

A. Panimulang Gawain/Pagganyak

1. Balik-Aral

- Itanong:
 - o Ano-ano ang ahensiya na tumutulong sa mga taong may kapansanan?
 - o Anong batas ang sumasaklaw sa kanilang mga karapatan?
 - o Ano-ano ang mga karapatang ito?
 - o Sa anong paraan nagkakaiba ang mga ito?

2. Pagganyak: Role Playing

- Pabuksan ang modyul sa pahina 29, Pag-isipan Natin.
- Ipasadula ang pag-uusap ng kabataan sa pahina 29.
- Itanong:
 - o Ano-anong impormasyon ang nakasaad sa patalastas?
 - o Ano-ano ang pinag-usapan ng mga residente ng Purok 7?

B. Panlinang na Gawain

1. Paglalahad: Laro (Iakto Mo, Huhulaan Ko)

- Ipaliwanag ang “mechanics” ng laro.

Mechanics:

- o Hatiin ang mga mag-aaral sa dalawang grupo.
- o Bawat grupo ay pipili ng isang aakto sa harapan gamit ang mga *metacards* na naglalaman ng iba't ibang damdamin ng isang tao.
- o Mag-uunahan ang mga grupo sa paghula.
- o Ang grupong may pinakamaraming nahulaan ang panalo.
- o Itanong:
 - i. Ano ang ipinahahayag ng mga galaw ng kamay at katawan sa bawat kahon?
 - ii. Sa iyong pakikipag-usap, nagagamit mo ba ang mga galaw ng kamay, ulo at katawan? Kaya bang ipahayag ng mga ito ang isang mensahe kahit walang salita?

2. Pagtatalakayan

- o Pabuksan ang pahina 33 , Alamin Natin.
- o Hatiin ang klase sa lima (5) na pangkat.
 - Pangkat 1 Adeline Dumapong
 - Pangkat 2 Jessica Siquijor
 - Pangkat 3 Ma. Paz Lanting
 - Pangkat 4 Apolinario Mabini
 - Pangkat 5 Hellen Keller
- Papiliin ng lider ang bawat pangkat.

- Ipatalakay ang mga kwento ng mga taong may kapansanan ngunit nakilala at nagtagumpagy sa iba't ibang larangan.

3. Paglalahat: Poster-Making

- Ayon sa pagkakapangkat, bigyan ng tig-iisang manila paper at krayola ang mga mag-aaral.
- Magpagawa ng poster tungkol sa bawat taong may kapansanan

4. Pagpapahalaga

- Pabuksan ang pahina 44-45, Alamin ang iyong natutuhan.

5. Paglalapat

- Ginagamit ang konsepto ng pagbabaha-bahagi, pasagutan ang pahina 43, Kwentahin Natin.
- Ipabasa ang pahina 42, Tandaan Natin.
- Sagutin ang mga tanong sa pahina 44-45.

IV. PAGTATAYA

- Pasagutan ang pahina 46-50, Ano-ano na ang iyong batutuhan?

V. KARAGDAGANG GAWAIN

- Gumawa ng pananaliksik tungkol sa mga taong may kapansanan na nagtagumpay sa iba't ibang larangan maliban sa mga natalakay na. Iilagay ang sagot sa isang buong papel.